

Mondelinge vraag van de h. LAMBERT-LIMBOSCH : Het gebrek aan gebruik van het Ukkel-netwerk voor jonge kinderen.

De h. Lambert-Limbosch raadt aan de driemaandelijks nieuwsbrief "Pauvérité" te lezen, uitgegeven door het forum "Bruxelles contre les inégalités". Het is een opmerkelijke bron van informatie en analyse voor iedereen die geïnteresseerd is in sociale kwesties of wiens missie direct of indirect met deze kwesties te maken heeft. Deze bulletins hebben ook het voordeel dat ze beknopt zijn.

In nummer 50, dat dit voorjaar 2026 verschijnt, werpt Pauvérité een blik op de vroege kinderjaren aan de hand van een programma van de dienst Kleine Kinderen en het OCMW in Brussel-Stad. Deze uitgave kan online worden bekeken vanaf de startpagina van het forum (www.le-forum.org).

De naam van dit programma is "Emille", met twee "L's", gericht op de eerste 1.000 dagen van alle pasgeboren baby's in de stad. Het liep van 2020 tot 2024 met de steun van vzw Badje. Het doel was om de toegang tot gemeentelijke kinderdagverblijven te verbeteren voor de meest achtergestelde gezinnen, in een context waarin er een tekort is aan kinderopvangplaatsen en een gebrek aan toegang tot diensten, om sociale ongelijkheden te helpen verminderen.

Het Pauvérité bulletin wijst erop dat kinderen uit de meest achtergestelde milieus het minst toegang hebben tot kinderdagverblijven, als gevolg van een aantal obstakels (financieel, administratief, taalkundig of cultureel), ondanks het feit dat vanaf de allereerste 1.000 levensdagen het bezoek aan kinderdagverblijven de cognitieve en sociale ontwikkeling van kinderen stimuleert, met een bijzonder gunstig effect voor jongens en meisjes uit de meest kwetsbare gezinnen. Het programma volgt een *outreaching*-logica (met andere woorden, "naar het publiek toe gaan"), gericht op deze gezinnen die het verst van het kinderdagverblijf verwijderd waren.

Dit beantwoordt dus aan de doelstellingen van sociale cohesie en kan tegelijkertijd helpen om de ouders van deze kinderen uit een precare situatie te halen, vooral als het alleenstaande ouders zijn, d.w.z. de overgrote meerderheid van hen zijn moeders.

De aanbevelingen uit dit programma zijn als volgt:

- streven naar onvoorwaardelijke toegang, zonder de toelatingscriteria voor gezinnen te vermenigvuldigen
- gezinnen bewust maken via terreinwerkers die een vertrouwensrelatie met hen hebben, door specifieke middelen voor deze taak uit te trekken
- de vrije keuze van ouders respecteren, zonder morele druk.

Dit "Emille"-programma laat ook zien dat we niet goed voor kinderen kunnen zorgen als we niet goed zorgen voor degenen die voor hen zorgen.

De situatie in Ukkel is echter niet identiek aan die in Brussel-Stad. Ukkelse kinderen en hun ouders profiteren van een aanzienlijk hoog aantal kinderopvangplaatsen, met een dekkingsgraad van 0,61 volgens de gegevens van de wijkmonitoring, de op drie na hoogste in het Brusselse gewest. Dit is beter dan in andere gemeentes van de tweede Brusselse ring met een vergelijkbaar socio-demografisch profiel: 0,61 betekent dat er 0,6 kinderopvangplaatsen per kind zijn in Ukkel. Bovendien ligt dit cijfer nog hoger in wijken zoals Montjoie-Langeveld (1,16), Kriekenput-Homborch-Verrewinkel (1,01) en Calevoet-Moensberg (0,96).

Deze dichtheid aan kinderopvangplaatsen moet worden toegejuicht, ook al betekent dit dat er meer zou kunnen worden gedaan. Maar volgens de h. Lambert-Limbosch is het belangrijkste om het beter te doen, door ervoor te zorgen dat het aanbod zo toegankelijk mogelijk is voor de meest kwetsbare gezinnen.

In welke mate zijn de gemeentediensten voor kinderopvang al aanwezig of kunnen ze geïnspireerd worden door de *outreaching*-logica, om de meest kansarme gezinnen in Ukkel, die getroffen worden door het feit dat ze geen beroep kunnen doen op sociale bijstand, te laten profiteren van het aanbod aan kinderopvangplaatsen in Ukkel, door de muren tussen de administraties te doorbreken en zich open te stellen voor het netwerk van lokale verenigingen (medische centra, voedselbanken en vzw Le Pas, waarvan de h. Lambert-Limbosch voorzitter is)?

Schepen Culer bedankt de h. Lambert-Limbosch voor zijn vraag, waarin hij de nadruk legde op de concrete maatregelen van de dienst Kinderdagverblijven om de meest kwetsbare gezinnen te helpen. In Ukkel heeft de gemeente ervoor gezorgd dat zoveel mogelijk mensen toegang hebben tot de inschrijvingen. In de praktijk kan iedereen, naast de online procedure, het kinderdagverblijf bellen of persoonlijk een aanvraag komen indienen. Waar administratieve procedures een belemmering vormen, biedt het personeel ouders directe ondersteuning. Wanneer een situatie van kwetsbaarheid wordt vastgesteld, wordt dit in het dossier vermeld zodat een passende opvolging kan worden uitgevoerd, in het bijzonder door een maatschappelijk werker. Bovendien bepaalt het kinderopvangcontract voor de gemeentelijke kinderdagverblijven in Ukkel, dat op 27 juni 2024 door deze vergadering werd goedgekeurd, dat minimaal 20% van de plaatsen moet worden gereserveerd voor specifieke behoeften op het gebied van kinderopvang. Dit geldt in het bijzonder voor kinderen van wie de ouders zich in een sociaaleconomisch kwetsbare situatie bevinden. Er is ook een samenwerkingsnetwerk ontwikkeld met verschillende spelers in het veld, zoals het OCMW, jeugdhulp- en beschermingsdiensten, de ONE en het Maison de la mère et de l'enfant. Dankzij deze partnerschappen kunnen prioritaire situaties beter worden geïdentificeerd en kan er gecoördineerd worden gereageerd.

Het garanderen van duidelijke en toegankelijke toegang tot informatie is een fundamentele voorwaarde voor het waarborgen van gelijke kansen, vanaf de vroege kinderjaren. Met dit in het achterhoofd stelt het project "Emille" een interessante aanpak voor die gebaseerd is op een proactieve benadering die bekend staat als *outreach* waarbij de diensten erop uit trekken om de gezinnen te ontmoeten die het verst van de diensten verwijderd zijn, in het bijzonder via partners op het terrein, om de opvang van kinderen tijdens hun eerste 1.000 dagen aan te moedigen. In principe is deze aanpak zeer positief. Vroege socialisatie is een belangrijke hefboom voor de ontwikkeling van kinderen uit kansarme milieus, en toegang tot een kinderdagverblijf kan ook de integratie van ouders ondersteunen, vooral van eenoudergezinnen. In een context van verzadigde plaatsen loopt het verder stimuleren van de vraag echter het risico verwachtingen te scheppen die niet kunnen worden ingelost, en dus frustratie teweeg te brengen bij gezinnen die zich al in een kwetsbare situatie bevinden. Ook het bevorderen van onvoorwaardelijke toegang in tijden van schaarste roept onvermijdelijk de vraag op naar rechtvaardigheid. Dit gaat soms gepaard met moeilijke afwegingen tussen verschillende doelgroepen.

Tot slot is het tariefsysteem van de ONE al progressief en inkomensafhankelijk. Het belangrijkste obstakel blijft dus structureel: eerst en vooral is er een gebrek aan plaatsen en personeel.

Kortom, hoewel de doelstelling van universele toegang tot kinderopvang een essentiële stap voorwaarts is, vereist de uitvoering ervan in de huidige context pragmatische en evenwichtige antwoorden. Schepen Culer blijft echter volledig openstaan voor het versterken van de samenwerking met lokale verenigingen en zal met belangstelling de mogelijkheden onderzoeken om dit netwerk verder uit te breiden met betrokken spelers op het terrein, zoals vzw Le Pas, waarvan de h. Lambert-Limbosch voorzitter is.

De h. Lambert-Limbosch merkt op dat schepen Culer de inhoud van dit boekje heeft kunnen lezen en nodigt haar uit de andere boekjes te lezen, die net zo informatief zijn. Hij wijst erop dat de studie werd uitgevoerd in Brussel-Stad, waar het tekort veel nijpender was dan in Ukkel, en is daarom van mening dat de lessen die uit deze studie worden getrokken ondanks alles ook kunnen worden omgezet of als inspiratie kunnen dienen.